

رضایت از تصویر ذهنی بدن و شاخص توده بدن در نوجوانان

سعید پهلوان زاده (MSc)*، جهانگیر مقصودی (MSc)**، زهرا قضاوی (MSc)***، زینب حبیب پور (BS)****

*-مریی، گروه روانپرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

**-گروه روانپرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

***-گروه روانپرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

****-دانشجوی کارشناسی ارشد روانپرستاری دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

چکیده

• **زمینه و هدف:** در نوجوانی، تغییرات بدنی همراه با تغییر در تصویر ذهنی است که ممکن است به عدم رضایت از بدن منجر شود. این مطالعه با هدف بررسی ارتباط رضایت از تصویر ذهنی و شاخص توده بدن در هر دو جنس انجام شده است.

• **مواد و روشها:** با روش نمونه‌گیری تصادفی ۴۰۰ نفر از دانش آموزان دختر و پسر دبیرستان شهر اصفهان در سال تحصیلی ۸۲-۸۱ با پرسشنامه خود تنظیم و اندازه گیری قد و وزن غربال شدند. داده‌های خام با نرم افزار spss با استفاده از آنالیز واریانس یک طرفه و t-Student تجزیه و تحلیل شد.

• **یافته‌ها:** نتایج پژوهش نشان داد که BMI ۲۹/۵ درصد نوجوانان پسر و ۲۹ درصد نوجوانان دختر غیر طبیعی بود و ارتباط معنی داری بین رضایت از تصویر ذهنی و شاخص توده بدن در دانش آموزان وجود داشت ($P < ۰/۰۰۰۱$). همچنین یافته‌ها نشان داد که میانگین رضایت از تصویر ذهنی از بدن در دختران کمتر از پسران بود ($P < ۰/۰۰$).

• **نتیجه گیری:** نتایج مطالعه حاضر مراقبت و کنترل وزن و نیز تغذیه صحیح نوجوانان را الزامی می‌داند.

• **کلید واژه‌ها:** نوجوان، تصویر ذهنی بدن، شاخص توده بدن

پذیرش مقاله: ۸۴/۵/۱۵

اصلاح نهایی: ۸۴/۴/۵

وصول مقاله: ۸۴/۲/۳۰

نویسنده مسئول: اصفهان، خیابان هزار جریب، دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، گروه

روانپرستاری، تلفن: ۷۹۲۲۹۶۰

Email: pahlavanzadeh@nm.mui.ac.ir

• مقدمه

چاق هستند و ۲۲ درصد دختران و ۲۰ درصد پسران، بر طبق اندازه گیری شاخص توده بدن اضافه وزن دارند. چاقی نوجوانان مشکلات کوتاه مدت و بلند مدت برای نوجوانان دارد. بی اشتهایی عصبی و پر خوری در طی دوره نوجوانی دیده می شود. حدود ۳۰ درصد از نوجوانان دبیرستانی نسبت به وزن خود نگران هستند و تصور می کنند که اضافه وزن دارند. دانش آموزان دختر (۲۶ درصد) بیشتر از دانش آموزان پسر (۲۴ درصد) فکر می کنند که اضافه وزن دارند و دختران بیش از پسران از قی آورها و مسهل ها استفاده می کنند (۱۰). مطالعه ای در سال ۱۹۹۹ نشان داده که ۸۷-۷۹ درصد دختران هفده ساله آرزو داشتند لاغر باشند، آنها نگرانیهای زیادی در مورد شکل و وزن بدن خود داشتند و تعداد قابل توجهی از آنها، علی رغم اینکه نسبت به سن و قد خود کم وزن بودند، دوست داشتند که لاغرتر باشند (۱۱). هنری در سال ۱۹۹۵ در پژوهش خود اعلام کرد که ۴۰ درصد زنان تصویر منفی از خود داشته و این احساس منفی بیشتر نسبت به اضافه وزن در ناحیه کمر، کفل ها و ران مربوط بود (۱۲). با توجه به اهمیت دوره نوجوانی جوان بودن جمعیت و تاثیر رضایت از تصویر ذهنی بر سلامت روان و نظر به اینکه راهنمایی به موقع می تواند از بسیاری از مشکلات جلوگیری نموده و یا از شدت آنها بکاهد و مشاهدات پژوهشگر مبنی بر اینکه نوجوانان به شکل و ظاهر بدن خود، لاغری و چاقی اهمیت داده و تغییرات ایجاد شده در بدن، حتی در طی روند طبیعی رشد و تکامل، اثر محسوسی بر اشتغال ذهنی آنها داشته، که منجر به افت تحصیلی، گوشه گیری، عدم شرکت در فعالیت های اجتماعی، اختلالات تغذیه ای و خوردن... می شود به دلیل این که در کشور ما کمتر مطالعه ای در این زمینه صورت گرفته است، پژوهشگر بر آن شد تا پژوهشی با هدف تعیین و مقایسه ارتباط رضایت از تصویر ذهنی و شاخص توده بدن در دانش آموزان دختر و پسر دبیرستانهای شهر اصفهان انجام دهد. اهداف ویژه این پژوهش عبارتند از: تعیین و مقایسه میانگین امتیاز رضایت از

نوجوانی مرحله تغییر و تحولات چشمگیر و پر شتاب است به گونه ای که موجب می شود در مدت کوتاهی کودک دیروز به قامت بزرگسالان امروز در آید (۱) و از طرفی یکی از دوره های مهم زندگی است که فرد بیشترین مشکلات را در رابطه با تصویر ذهنی از بدن خود دارد. (۲) رشد سریع در دوران نوجوانی موجب تغییر در تناسب بدن می شود (۳). با توجه به اینکه بدن انسان، تظاهر فیزیکی اوست؛ لذا چگونگی تصور شخص و احساسات وی در مورد بدنش، تصویر ذهنی را ایجاد می کند (۴). تصویر ذهنی شامل عقاید و احساسات آگاهانه و غیر آگاهانه در مورد بدن، مفهومی متشکل از احساسات فردی در مورد اندازه بدن، جنس، عملکرد و توانایی بدن جهت رسیدن به اهداف است (۵). تصویر ذهنی از بدن یکی از ابعاد مهم خود ظاهری و خود ارزیابی در طی دوره نوجوانی است. اگرچه تصویر ذهنی از بدن یک ساختار چند بعدی است؛ ولی غالباً به صورت درجه ای از رضایت از ظاهر فیزیکی (اندازه، شکل و ظاهر عمومی) تعریف می شود. اهمیت تصویر ذهنی از بدن به علت احتمال ارتباط آن با اختلالات خوردن، اختلالات روانی و کاهش اعتماد به نفس است (۶). تصویر ذهنی از بدن خویش در سنین نوجوانی به علت اینکه اثرات پیچیده روانی بر روی تمام مفهوم از خود در این گروه سنی می گذارد، مهم است؛ و فاکتور اساسی در تعیین چگونگی تعامل نوجوان با دیگران محسوب می شود (۷). کاپلان در سال ۲۰۰۰ می نویسد: نیمی از دانش آموزان دبیرستانی از بدن خود احساس نارضایتی کرده و تلاش می کنند که آن را از طریق رژیم غذایی و ورزش تغییر دهند. دلیل افزایش عدم رضایت از بدن در نوجوانان شناخته شده نیست، اما می تواند به تغییرات فرهنگی اجتماعی مربوط باشد (۸). اغلب محققین بر این باورند که در جوامع غربی، فاکتورهای فرهنگی - اجتماعی بیشترین تاثیر را در تکامل تصویر ذهنی از بدن و اختلال در تصویر ذهنی از بدن دارد (۹). امروزه در آمریکا ۱۸ تا ۲۲ درصد تمام دانش آموزان

(که در دو بخش تنظیم شده) و اندازه گیری قد و وزن انجام گرفت. بخش اول پرسشنامه شامل ۱۳ سوال مربوط به مشخصات فردی و خانوادگی واحدهای مورد پژوهش است که پاسخ به صورت بسته و کوتاه طراحی شده است. بخش دوم شامل ۱۵ سوال خود تنظیم مربوط به رضایت از تصویر ذهنی از بدن که به صورت بلی، تا حدودی و خیر تدوین شده است

اعتبار علمی بخش مربوط به رضایت از تصویر ذهنی بر اساس اعتبار محتوی به دست آمده است و برای اندازه گیری پایایی پرسشنامه رضایت از تصویر ذهنی از آزمون مجدد به فاصله ۱۰ روز استفاده شد که ضریب همبستگی محاسبه شده ۰/۸۹ بوده است. برای اعتماد علمی کل آزمون از روش متداول ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که مقدار آن برابر با ۰/۸۰ بود. برای پیشگیری از خطای اندازه گیری قد و وزن از یک قد سنج و وزنه استاندارد برای همه دانش آموزان استفاده شده است. بعد از تهیه پرسشنامه و تایید اعتبار علمی پرسشنامه خود تنظیم رضایت از تصویر ذهنی، پژوهشگر به مدت ۴۵ روز به دبیرستانهای منتخب شهر اصفهان مراجعه کرده و تعدادی از دانش آموزان را با کمک مسؤول امور پرورشی دبیرستان که واجد شرایط ورود به مطالعه بودند، (با بررسی پرونده بهداشتی) به صورت تصادفی از بین رشته های مختلف کلاسهای دوم و سوم انتخاب کرده و سپس پرسشنامه ها توسط پرسشگر ها توزیع و پس از پاسخگویی در همان جلسه باز پس گرفته شد و ضمن باز پس گیری پرسشنامه ها، قد و وزن توسط یک نفر اندازه گیری و ثبت می شد. سپس برای تجزیه و تحلیل آماری از نرم افزار آماری SPSS و روشهای آماری تعیین میانگین، آزمونهای آنالیز واریانس یک طرفه و تی مستقل استفاده شده است.

• یافته ها

بر اساس یافته های پژوهش نیمی از آزمودنیها دختر و نیمی از آزمودنی ها پسر بودند. بیشترین فراوانی در هر دو جنس، مربوط به رشته ریاضی بود. ۶۶/۵ درصد پسران در کلاس دوم و ۶۶ درصد دختران در کلاس سوم بودند؛ ولی بطور کلی تقریباً نیمی از

تصویر ذهنی در دانش آموزان دختر و پسر، تعیین توزیع فراوانی شاخص توده بدن در دانش آموزان دختر و پسر و تعیین ارتباط بین رضایت از تصویر ذهنی و شاخص توده بدن در دانش آموزان دختر و پسر دبیرستانهای شهر اصفهان.

• مواد و روشها

پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی تحلیلی از نوع مقطعی و طرح آن تک گروهی و یک مرحله ای است که طی آن ارتباط متغیر رضایت از تصویر ذهنی با متغیرهایی نظیر شاخص توده بدن و جنس، مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. جامعه این پژوهش، کلیه دانش آموزان دختر و پسر کلاس های دوم و سوم دبیرستان بودند که در سال تحصیلی ۸۲-۸۱ در شهر اصفهان مشغول به تحصیل بوده اند. دانش آموزان کلاس اول به دلیل تغییر مقطع تحصیلی که خود می تواند استرس زا باشد، برای نمونه گیری در نظر گرفته نشدند. محیط این پژوهش کلیه دبیرستان های دخترانه و پسرانه دولتی نواحی پنجگانه سازمان آموزش و پرورش بود. نمونه ها به روش طبقه ای- تصادفی از ۱۰ دبیرستان پسرانه و ۱۰ دبیرستان دخترانه انتخاب شدند. حجم نمونه ۱۶۷ نفر تعیین شد و جهت جبران خطاهای مربوط به نمونه گیری (به دلیل چند مرحله ای بودن)، حجم نمونه به ۲/۴ برابر افزایش یافت. بنابراین مجموعاً ۴۰۰ نفر (۲۰۰ نفر دختر و ۲۰۰ نفر پسر) به عنوان نمونه در نظر گرفته شد؛ لذا در هر دبیرستان ۲۰ نفر دانش آموز سالهای دوم و سوم به صورت تصادفی ساده در رشته های مختلف انتخاب شدند. معیار های ورود به مطالعه عبارت بود از: اشتغال به تحصیل در کلاس های دوم و سوم دبیرستانهای روزانه شهر اصفهان، فقدان آسیب های جسمی (جای زخم، سوختگی و...) و معلولیت جسمی، عدم ابتلا به بیماریهای جسمی حاد و مزمن و بیماری روانی و اعصاب، عدم استفاده از داروهای روانگردان و همچنین عدم فعالیت در رشته های ورزشی بدن سازی و پرورش اندام. برای رعایت شرایط ورود، پرونده های بهداشتی آنها بررسی شد. در این پژوهش، گرد آوری اطلاعات با استفاده از پرسشنامه خود تنظیم

(جدول شماره ۱) در حالی که با افزایش شاخص توده بدن بیش از اندازه طبیعی، رضایت از تصویر ذهنی در دختران کم شده است (جدول ۲).

جدول ۱: ارتباط رضایت از تصویر ذهنی و شاخص توده بدن (BMI) در واحدهای مورد پژوهش جنس مذکر

رضایت از تصویر ذهنی	تعداد	درصد	حدود مقادیر (BMI)	میانگین	انحراف معیار	F	سطح معناداری
BMI کمتر از طبیعی (زیر ۱۸/۵)	۵۸	۲۹	۹-۲۸	۱۹/۲	۲/۶		P < /۰۰۱
BMI طبیعی (۱۸/۵-۲۲/۹۹)	۱۲۱	۶۰/۵	۱۲-۳۰	۲۲/۸	۲/۵	۷/۸	
BMI اضافه وزن و چاق (بیش از ۳۵)	۲۱	۱۰/۵	۱۰-۲۸	۱۵/۷	۲/۳		
کل	۵۸	۱۰۰	۹-۳۰	۲۲/۲	۵/۱		

جدول شماره ۲: ارتباط رضایت از تصویر ذهنی و شاخص توده بدن (BMI) در واحدهای مورد پژوهش جنس مؤنث

رضایت از تصویر ذهنی	تعداد	درصد	حدود مقادیر (BMI)	میانگین	انحراف معیار	F	سطح معناداری
BMI زیر ۱۸/۵ (کمتر از طبیعی)	۲۷	۳۳/۵	۲۲-۲۹	۲۱/۳	۵/۸		P < /۰۰۱
BMI طبیعی (۱۸/۵-۲۲/۹۹)	۱۲۲	۶۱	۹۹-۲۹	۲۲/۷	۲/۲	۲۷/۵	
BMI بیش از ۳۵ (وزن و چاق)	۳۱	۱۵/۵	۵۵-۲۲	۱۳/۷	۲/۷		
کل	۲۰۰	۱۰۰	۴-۲۹	۲۱	۵/۶		

• بحث و نتیجه گیری

همانطور که نتایج نشان داد میانگین رضایت از تصویر ذهنی در دختران کمتر از پسران بود. از لحاظ آماری نیز این تفاوت معنی دار است. در همین رابطه ریسیردلی در تحقیق خود در سال ۲۰۰۱ تحت عنوان «تاثیر خانواده و رسانه ها بر تصویر ذهنی از بدن برای کاهش یا افزایش وزن در نوجوانان دختر و پسر» در استرالیا دریافت که دختران بیش از پسران از اندازه و شکل بدن خود احساس ناراضی می کنند (۱۳). در رابطه با تعیین و مقایسه میانگین شاخص توده بدن نتایج پژوهش نشان داد که تفاوت معنی داری بین

واحدهای مورد پژوهش در کلاس دوم و نیمی دیگر در کلاس سوم به تحصیل اشتغال داشتند. واحدهای مورد پژوهش به طور کلی در دامنه سنی ۱۹ - ۱۶ سال قرار داشتند که بیشترین فراوانی در جنس مذکر مربوط به ۱۶ ساله ها و در جنس مؤنث مربوط به ۱۷ ساله ها بود.

در مورد تعیین و مقایسه میانگین امتیاز رضایت از تصویر ذهنی در دانش آموزان، نتایج پژوهش نشان داد که میانگین امتیاز در کل دانش آموزان دختر و پسر ۲۱/۶ و به تفکیک در جنس مذکر ۲۲ / ۲۲ و در جنس مؤنث میانگین امتیاز برابر با ۲۱ بود که در کل، میانگین رضایت از تصویر ذهنی از بدن در دختران کمتر از پسران مشاهده گردید. آزمون تی مستقل نیز نشان دهنده تفاوت معنی دار (P = /۰۲۳) بین دو جنس بود. در مورد تعیین و مقایسه میانگین شاخص توده بدن در دانش آموزان، نتایج پژوهش نشان داد که میانگین شاخص توده بدن در کل دانش آموزان ۲۰ / ۹ بود و به تفکیک جنس، میانگین شاخص توده بدن در دختران ۲۱ و در پسران ۲۰ / ۷ بود. در کل شاخص توده بدن دختران بیش از پسران بود ولی آزمون تی مستقل (P = -/۲۸۲) تفاوت معنی داری را بین شاخص توده بدن دختران و پسران نشان نداد. همچنین ۶۱ درصد دختران و ۶۰/۵ درصد پسران شاخص توده بدنیشان در حد طبیعی بود و ۱۵/۵ درصد دختران و ۱۰/۵ درصد پسران اضافه وزن داشته و چاق بودند، ۲۲/۵ درصد دختران و ۲۹ درصد پسران لاغر بودند. در مورد تعیین ارتباط بین رضایت از تصویر ذهنی و شاخص توده بدن در دانش آموزان با استفاده از آزمون آنالیز واریانس یک طرفه ارتباط معنی داری (P < /۰۰۱) بین رضایت از تصویر ذهنی از بدن و شاخص توده بدن در دانش آموزان دختر و پسر وجود داشت. همچنین در بررسی ارتباط رضایت از تصویر ذهنی و شاخص توده بدن، به تفکیک جنس در پسران (P < /۰۰۱) و در دختران نیز (P < /۰۰۱) بود، بدین معنی که با کاهش و یا افزایش شاخص توده بدن رضایت از تصویر ذهنی در پسران کم شده است

از تصویر ذهنی از بدن باشخص توده بدن ارتباط داشته و عاملی برای استراتژی تغییر وضعیت بدن بود (۱۹). شلتون و همکارانش در نتایج تحقیق خود دریافتند که بین رضایت از تصویر ذهنی با وزن های مختلف، تفاوت معنی داری ($p = 0/001$) وجود دارد و آزمون حداقل تفاوت معنی دار فیشر نشان داد، کسانی که از تمامی جنبه های ظاهر جسم خود احساس رضایت می کردند، افرادی بودند که وزن خود را متوسط و متناسب بیان کرده بودند (درمقایسه با مردانی که خود را کم وزن و یا دارای اضافه وزن تصور می کردند). به طور کلی محقق از پژوهش خود نتیجه گرفت کسانی که از تصویر ذهنی رضایت کمتری داشتند خود را کم وزن و یا دارای اضافه وزن فرض می کردند (۲۰).

با توجه به یافته های پژوهش و نتایج سایر تحقیقات انجام شده در این زمینه و اهمیت سنین نوجوانی، لزوم توجه به مشکلات آنها بیش از پیش مشخص می شود. قبلاً تصور می شد که در پسران، مشکلاتی نظیر عدم رضایت از تصویر ذهنی، کمتر دیده می شود؛ ولی همچنان که پژوهش حاضر نشان می دهد اگر چه عدم رضایت از تصویر ذهنی از بدن در نوجوانان دختر بیش از نوجوانان پسر است، ولی در هر دو جنس رضایت از تصویر ذهنی از بدن با شاخص توده بدن ارتباط دارد. لذا می توان ادعا کرد که نوجوانان پسر هم مانند نوجوانان دختر در معرض خطر هستند و لزوم توجه بیشتر را در هر دو قشر نوجوان می طلبد. بنابراین می توان با برنامه های آموزش های بهداشتی در مدارس، رضایت از تصویر ذهنی را در نوجوانان بالا برده و بهداشت روانی آنان را ارتقاء بخشید.

شاخص توده بدن دختران و پسران وجود نداشت در همین رابطه ویجی و همکارانش نیز در تحقیق خود در سال ۲۰۰۲ تحت عنوان «شیوع اضافه وزن در نوجوانان هندی» که ۴۷۰۰ دختر و پسر بین سنین ۱۸ - ۱۲ ساله در آن شرکت کرده بودند، دریافتند که ۱۷/۸ درصد پسران و ۱۵/۸ درصد دختران اضافه وزن داشتند (۱۴). فیشر هم در مطالعه خود دریافت که ۷۴/۳ درصد دختران وزن نرمال داشتند، ۸/۸ لاغر بودند و ۱۶/۹ اضافه وزن داشتند (۱۵). یافته های پژوهشگر تا حدودی با یافته های فوق مشابه است البته در ابتدا رشد دختران بیش از پسران است ولی رشد پسران بین سنین ۱۴ - ۱۲ سالگی سریع تر از دختران می شود و در این سن وزن گیری در هر دو جنس مشابه است (۱۶)، شاید به این دلیل شاخص توده بدن دختران و پسران تفاوت معنی داری نداشت. همچنین شیوه زندگی از عواملی است که در شاخص توده بدن در سن نوجوانی اثر می گذارد (۱۷). بطوری که اضافه وزن در جوامعی که وضعیت اقتصادی بالایی دارند، بیشتر از جوامعی است که وضعیت اجتماعی اقتصادی پایینی دارند (۱۸). پژوهشگر نیز معتقد است شیوه زندگی و سطح اقتصادی اجتماعی در ایران ممکن است دلیل میزان کم وزنی بیشتر در نوجوانان ما نسبت به سایر کشورها باشد.

در مورد تعیین ارتباط بین رضایت از تصویر ذهنی و شاخص توده بدن در دانش آموزان با استفاده از آزمون آنالیز واریانس یک طرفه ارتباط معنی داری بین رضایت از تصویر ذهنی از بدن و شاخص توده بدن در دانش آموزان وجود داشت. در همین رابطه بانقلید هم در پژوهش خود دریافت که در دختران بدون توجه به وزن، یک سطح بالایی از عدم رضایت از تصویر ذهنی از بدن وجود داشت، ولی در پسران عدم رضایت

منابع

۱. ضرغام ع. بررسی وضعیت تعلق والدینی و ارتباط آن با میزان افسردگی دانش آموزان دبیرستانهای شهر اصفهان در سال ۱۳۷۲، پایان نامه کارشناسی ارشد آموزش پرستاری کودکان، دانشگاه تربیت مدرس: ۱۳۷۵، ص ۴۱.
2. Carson, Verna, Benner. Mental health nursing, 2nd edi. Philadelphia, saunders co. 2000:169.

3. Lander Patricia k, Delavne, Suec. Fundamental of nursing, 2nd edi. Delmar, Thomson. 2002: 331.
4. Graven R, Hirnlec. Fundamental nursing 3rd edi. Philadelphia, lippincott com. 2003:1228.
۵. کوشان م، واقعی س. روانپرستاری، جلد اول. سبزوار. انتشارات انتشار: ۱۳۷۸، صفحه ۱۰۹.
6. Jones, Carlso, Diane. Social comparison and body image: attractiveness comparisons to models and peers among adolescent girls and boys. A journal of Research, NOV, 2001:VOL:39,issue2,256
7. Boyd MA, psychiatric nursing. New york. Lippincott, 2002: 586 – 7.
8. Sadock B, Sadock V. Comprehensive Textbook of psychiatry. Lippincott. 2000: 2918.
9. Kevin T. Body image, eating disorder and obesity. American psychological Association, Nov 1996: 32.
10. wong LD. Wongs nursing care of infants and children, st louis, Mosby co, 2003: 829-30.
11. kaneko koji. Weight and shape concerns and dieting behaviours among preadolescent and adolescent in Japan. International journal of Women,s Health. Jun 1999: Vol: 53, 250 – 258.
12. Kevin T. Body image, eating disorder and obesity. American psychological Association, Nov 1996: 9-10.
13. Ricciardelli LA, Mccabe MP. Parent, peer and media influences on body image and Strategies to both increase and decrease body size among adolescent boys and girls. journal Adolescence, summer, 2001: Vol: 36, 225 – 40.
14. Vijay V, Thayyil M. Prevalence of over weight in Urban Indian adolescent school. Diabetes Research and clinical Practiee, September 2002: Volume: 57, Issue: 3, 185 – 90.
15. Reed Victoria et al. Association between body weight, psychiatric disorder and body image in female adolescent. Psychotherapy and psychosomatic. Basel, NOV, 1999: Vol: 68, 325 – 332.
16. Graven R, Hirnlec. Fundamental nursing 3rd edi, Philadelphia, lipponcott com, 2003: 277.
17. Reed Victoria et al. Association between body weight, psychiatric disorder and body image in female adolescent: Psychotherapy and psychosomatic. Basel, NOV, 1999: Vol: 68 -213.
18. Jackson RT, Rashed M. Rural urban differences in Weight, body image, and dieting behavior among adolescent. international journal Food Sci Nutr, Jan 2003: Vol: 54, Issue: 1, 1 – 11.
19. Banfield S, Mccabe, Marita P. Body image, strategies to change muscles and weight and puberty. Health psychology, January 2003: Vol: 22, Issue: 1, 39 – 46.
20. Shelton S, lilyequist L characteristics and behaviours associated with body image in male domestic violence offenders. Eating Behaviors, Autumn, 2002: Volume: 3, Issue: 3, 217 – 227.